

Suomen
urheilun
eettinen
keskus
SUEK ry

HÄIRINTÄ SUOMALAISESSA KILPAURHEILUSSA

Ampumahiihdon osaraportti

Tämä osaraportti on tuotettu osana Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n Häirintä kilpaurheilussa -tutkimushanketta vuonna 2020. Suomen Ampumahiihtoliitto on osallistunut tutkimushankkeeseen, jonka vuoksi liitolle on koottu tämä lajikohtainen raportti kehittämistyön tueksi. Vastaavat lajikohtaiset raportit on koostettu tutkimuksen aineistosta kaikille yli 100 vastauksen lajeille. Lajiraportit eivät ole keskenään vertailukelpoisia, sillä vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumat vaihtelivat lajeittain merkittävästi. Vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että kilpaurheilijan määritelmä ei ole lajien kesken yhdenmukainen.

Taustatietojen kuvaus

Ampumahiihdon osalta vastauksia häirintäselvitykseen tuli yhteensä **116**. Kysely lähetettiin liiton antamien tietojen mukaan 453 urheilijalle, **vastausprosentiksi muodostui 26**. Vastausprosentti oli melko hyvä. Muihin lajeihin verrattuna lajin vastausprosentti oli tutkimuksen korkeimpia. Sukupuolittain vastauksia tuli eniten miehiltä (68). Kilpailutason osalta suurin osa vastaajista oli kansallisen (66) tason urheilijoita. Vastaajien ikäjakauma vaihteli, mutta eniten vastaajia painottui nuoriin, enemmistö vastaajista oli 16–20-vuotiaita. **Tarkemmat tilastot osaraportin tuloksista löytyvät liitteestä 1.**

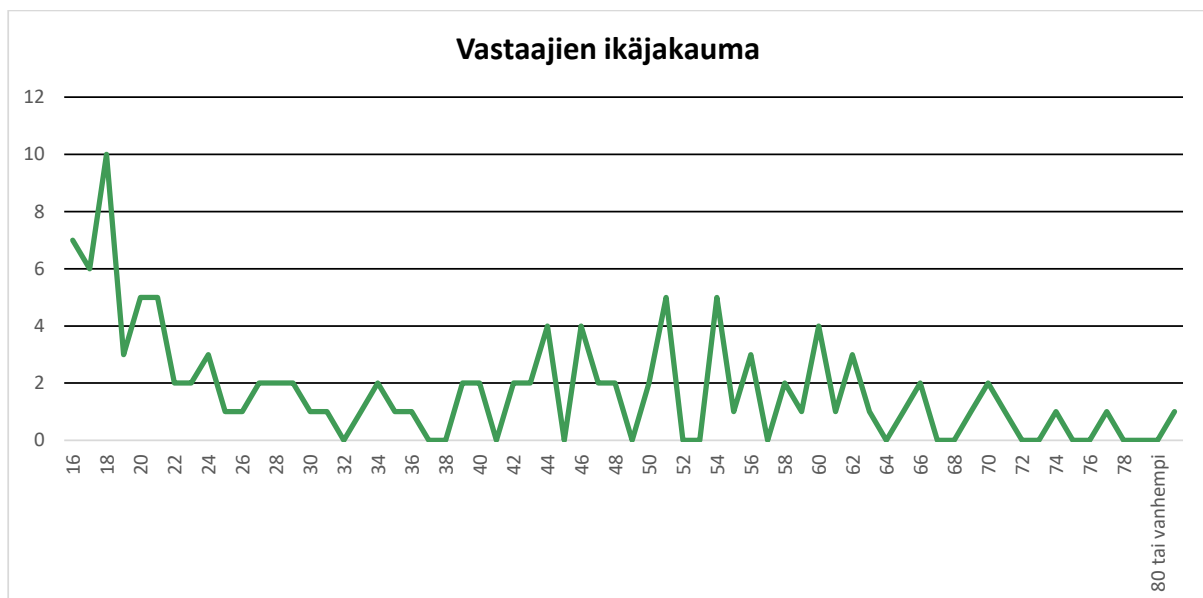
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
453	116	26

Sukupuolittain vastaukset jakautuivat seuraavasti:

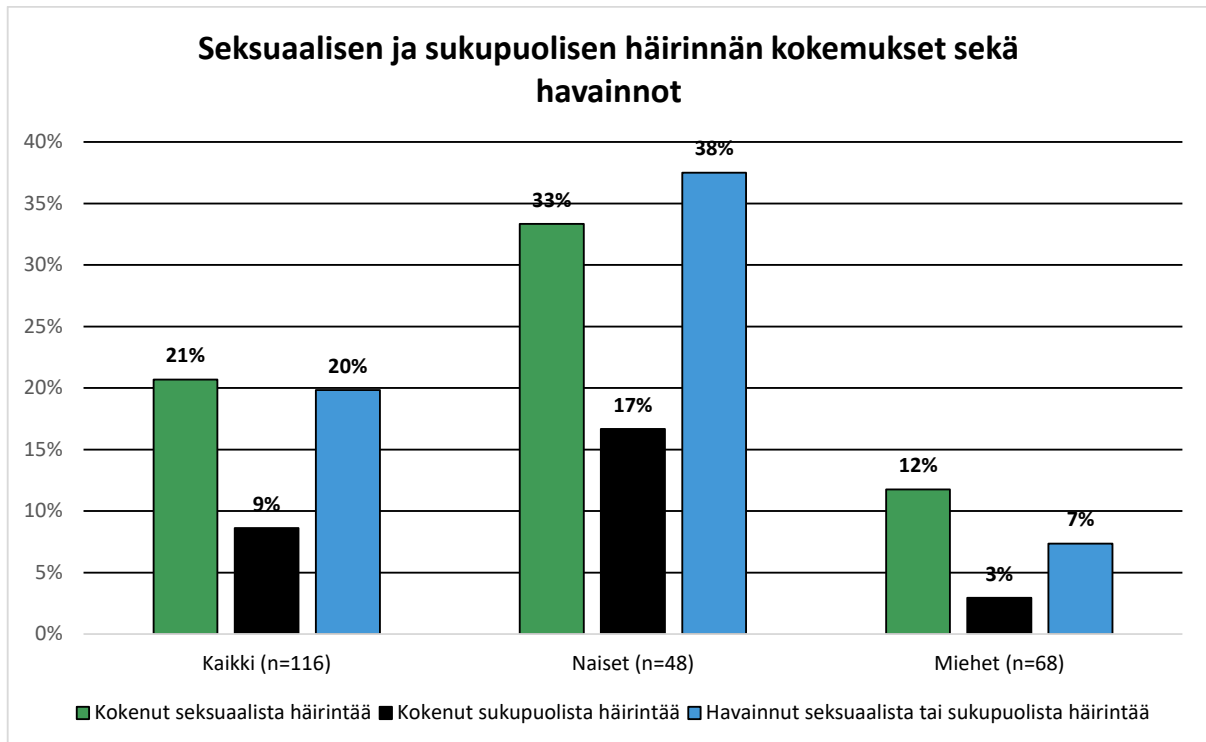
Nainen	48
Mies	68

Kilpailutason mukaan vastaajat jakautuivat seuraavasti:

Kansallinen taso (esim. valtakunnalliset sarjat joukkuelajeissa, kansalliset kilpailut)	66
Alueellinen/piirikunnallinen taso (esim. aluemestaruuskilpailut, alueelliset sarjat joukkuelajeissa)	14
Aikuisten kansainvälinen taso (Olympia-, Paralympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	10
Nuorten kansainvälinen taso (Nuorten Olympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	9
Aikuisten maajoukkue taso	9
Nuorten maajoukkue taso	7
En halua tai en osaa vastata	1
En ole osallistunut kilpailutoimintaan viimeisen 5 vuoden aikana	0

Keskeiset tulokset

Ampumahiihdon vastaajista 21 prosenttia oli kokenut viimeisen viiden aikana urheilutoiminnassa seksuaalista häirintää. Naisista seksuaalista häirintää oli kokenut 33 ja miehistä 12 prosenttia. **Naisten kokemukset olivat lähes samalla tasolla kuin koko tutkimuksen aineistossa (32 prosenttia) ja miesten taas alhaisempia (koko aineistossa 19 prosenttia).** Häirintähavainnot olivat ampumahiihdon naisilla selvästi yleisempiä (38 prosenttia) kuin naisilla koko tutkimuksen aineistossa (26 prosenttia)

Seksuaalisen häirinnän muodoista eniten ampumahiihdossa oli koettu yleisempää häiritsevää puhetta (19 vastausta) sekä sanallista seksuaalista häirintää (seitsemän vastausta). Vakavampien muotojen osalta kuusi vastaajaa kertoi kokeneensa fyysistä seksuaalista häirintää.

Sukupuolista häirintää oli kokenut naisista 17 prosenttia. **Lukema on matalampi verrattuna koko tutkimuksen aineistoon**, jossa sukupuolista häirintää oli kokenut 23 prosenttia naisista. Sukupuolisen häirinnän muodoista eniten oli koettu ominaisuuksien vähättelyä tai kyseenalaistamista sukupuolen perusteella (viisi vastausta) ja syrjintää tai sukupuolen perusteella heikompaan asemaan asettamista (viisi vastausta).

Seksuaaliseen häirintään olivat syllistyneet eniten toiset urheilijat (32 prosenttia kaikista häiritsijöistä), valmentajat (29 prosenttia) sekä yleisö, fanit ja someseuraajat (11 prosenttia). Sukupuoliseen häirintään olivat syllistyneet eniten toiset urheilijat sekä seuran, lajiliiton tai muun urheiluorganisaation edustajat (molemmat 21 prosenttia). Seksuaaliseen ja sukupuoliseen häirintään syllistyneet olivat pääasiassa miehiä.

Vastaajista 74 prosenttia kertoi, ettei osannut sanoa onko oma lajiliitto puuttunut urheilussa tapahtuvaan häirintään tai tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa.

Tulosten syventäminen

Tuloksia tarkastellessa ja tulkitessa tulee huomioida monta seikkaa. Tässä tutkimuksessa mukana olleita lajeja ei voida suoraan vertailla, sillä vastaajat painottuivat eri lajeissa eri tavoin. Eroja syntyi etenkin sukupuolijakaumien kohdalla. Esimerkiksi niissä lajeissa, joissa häirinnän kokonaistaso nousi korkeaksi, saattoi vastaajissa olla selkeästi enemmän nuoria naisia kuin lajeissa, joissa häirinnän yleisyys jäi matalammaksi. **Lajien väliseen vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että lajit saivat itse määritellä ne henkilöt, jotka luetaan kilpaurheilijoiksi.** Tämä on voinut johtaa eri lajeissa erilaisiin tulkintoihin. Myöskään tämän vuoksi lajien suora vertailu ei ole mielekäästä.

Vaikka tutkimuksessa tehdyn analyysin perusteella häirintä ei ole ampumahiihdossa yleisempää kuin muissa lajeissa, oli vastaajien joukossa häirintäkokemuksia. **Matalien vastausmäärien vuoksi tulosten yleistämisessä on kuitenkin oltava varovainen.** Tulosten perusteella lajissa näyttäisi esiintyvän jonkin verran seksuaalisesti häiritsevää puhetta. Myös yksittäisiä fyysisen häirinnän kokemuksia esiintyi.

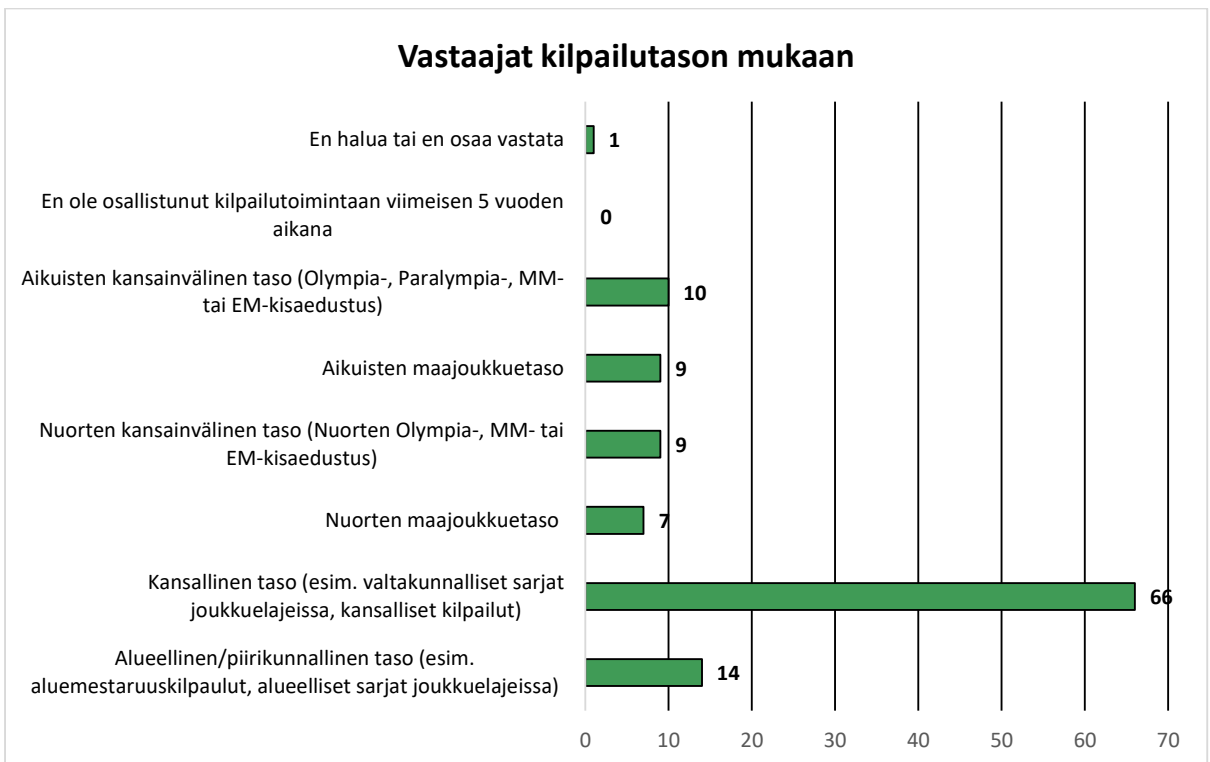
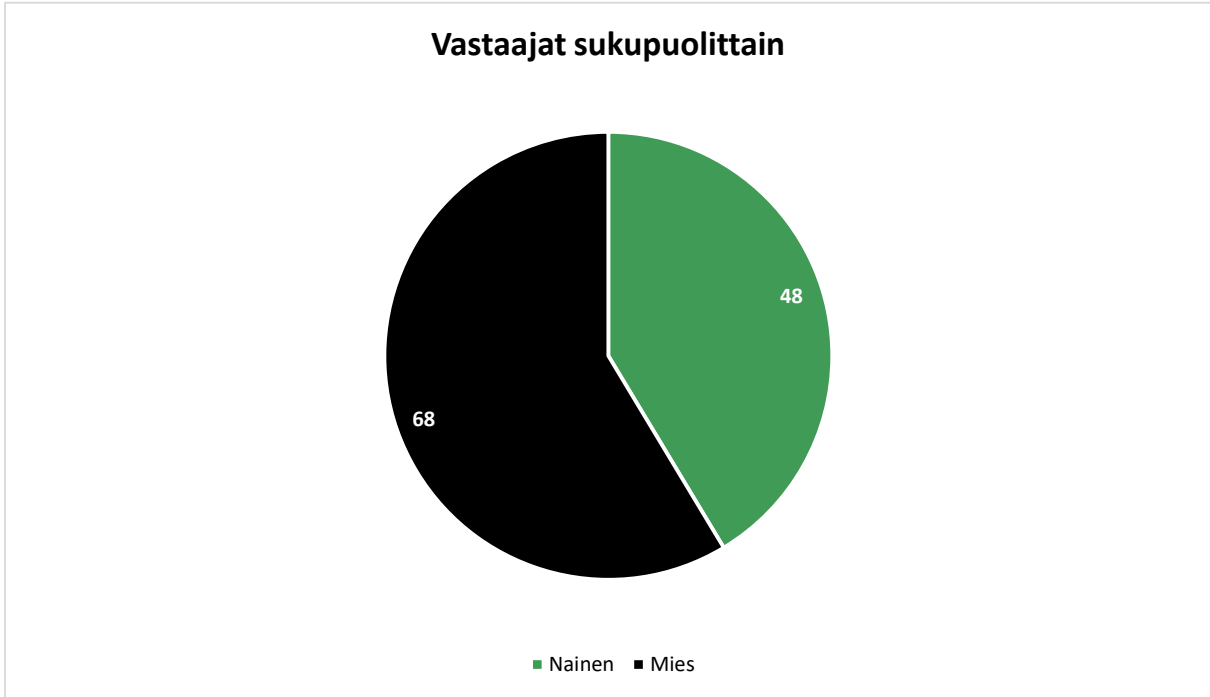
Tulosten yleistettävyys

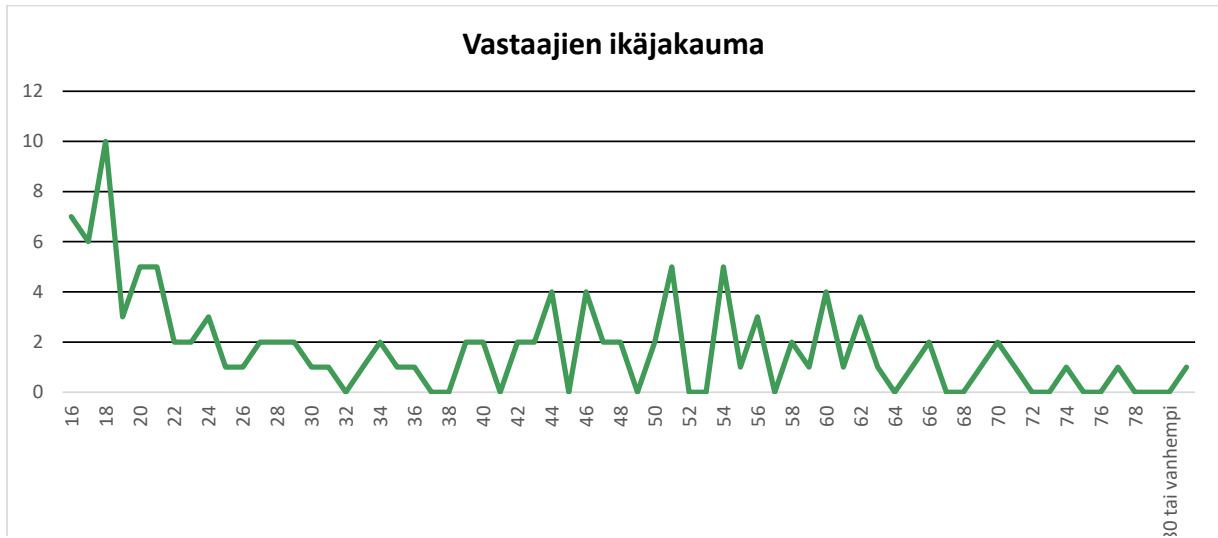
Tulosten yleistettävyttä arvioidessa tulee huomioida, miten tutkimukseen vastanneet urheilijat edustavat koko lajin urheilijoita, eli lajin kokonaisjoukkoa. Tähän vaikuttaa muun muassa vastausprosentin suuruus sekä se, miten vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma edustaa kokonaisjoukkoa. Saatujen tietojen (liitto/SuomiSport-tietokanta) perusteella kokonaisjoukon sukupuolijakauma jakautui siten, että lajin urheilijoista 63 prosenttia oli miehiä ja naisia 37 prosenttia. Kyselyyn vastanneiden osalta vastaavat prosentit olivat 59 prosenttia (miehet) ja 41 prosenttia (naiset). **Eli naiset vastasivat kyselyyn hieman miehiä ahkerammin.** Ikäjakauman osalta vastaajat edustivat kohtalaisesti kohdejoukkoa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että melko hyvästä vastausprosentista ja sukupuolijakauman edustavuudesta huolimatta, **lajin tuloksiin on syytä suhtautua suuntaa antavina.** Vastaajien ikäjakauma ei vastannut kokonaisjoukon ikäjakaumaa erityisen tarkasti. Myös vastaajien pienen määrän vuoksi tulosten luotettavuus on epävarmempaa.

Liite 1 : Osaraportin tilastot tuloksista

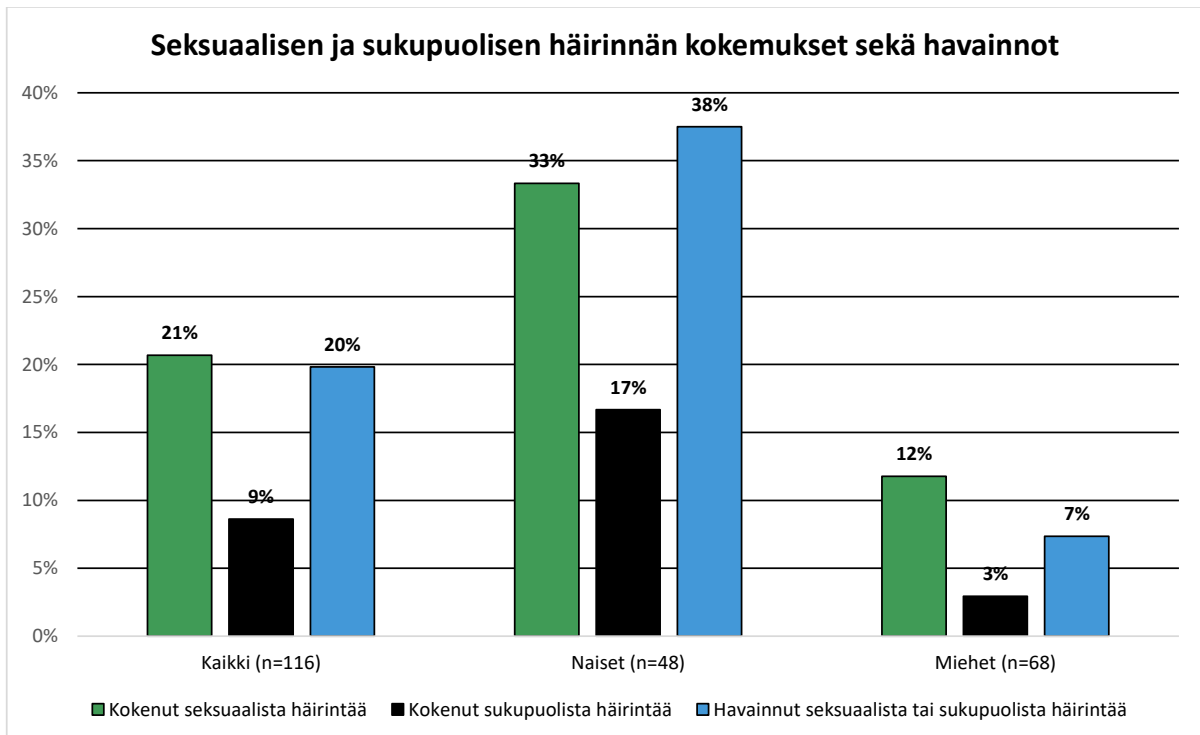
Taustatiedot

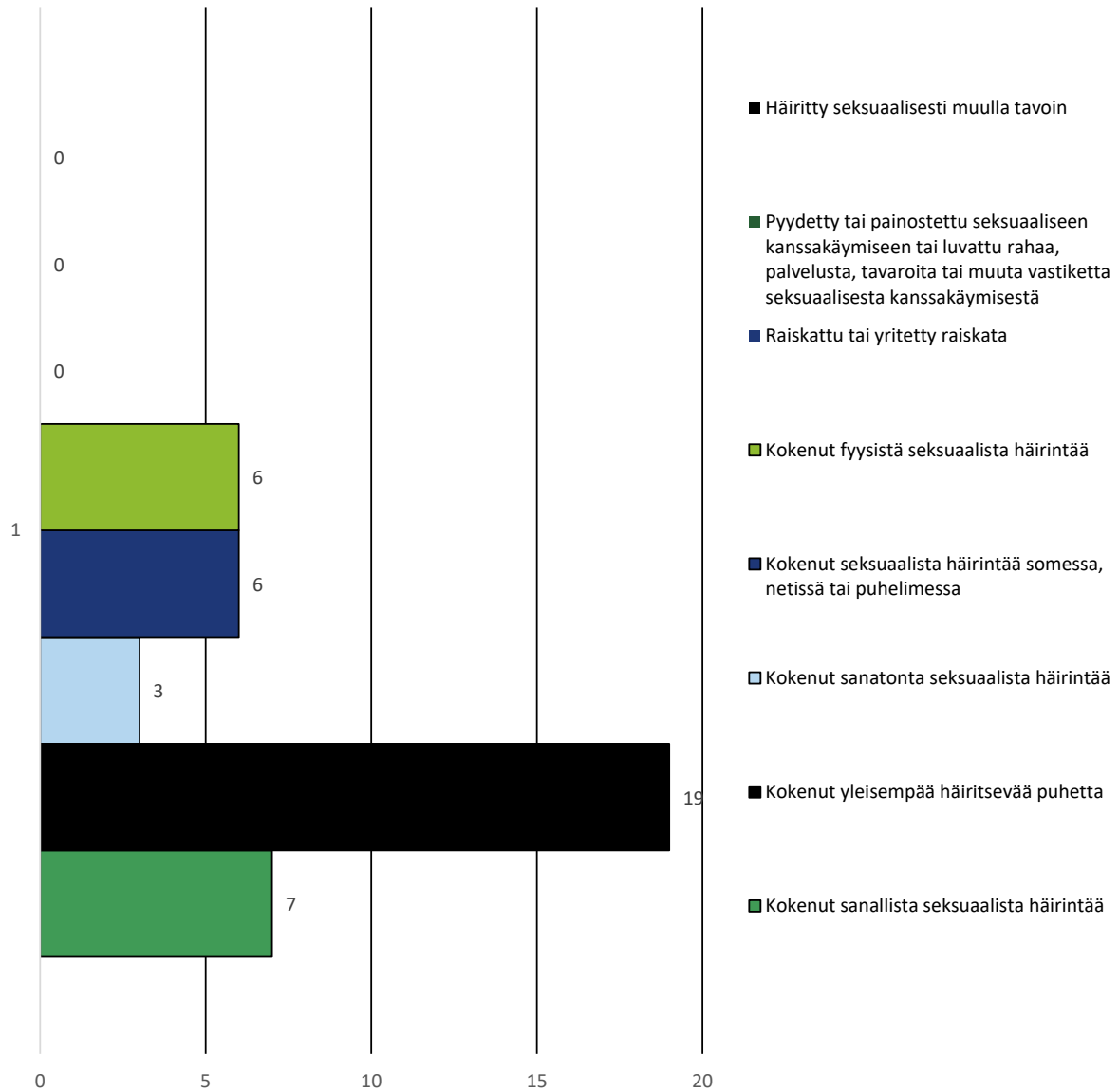

Tulokset

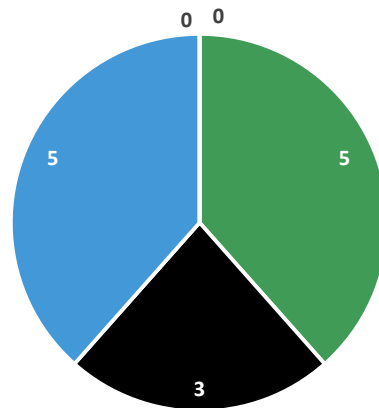
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
453	116	26

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut seksuaalisen häirinnän muodot

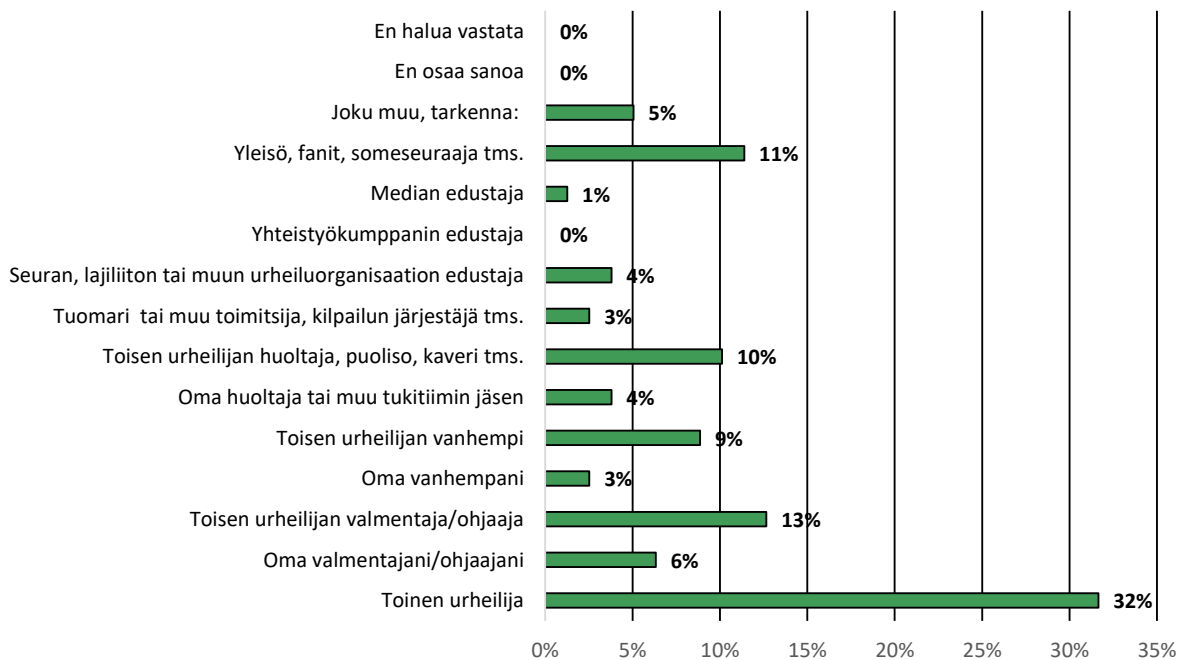

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut sukupuolisen häirinnän muodot

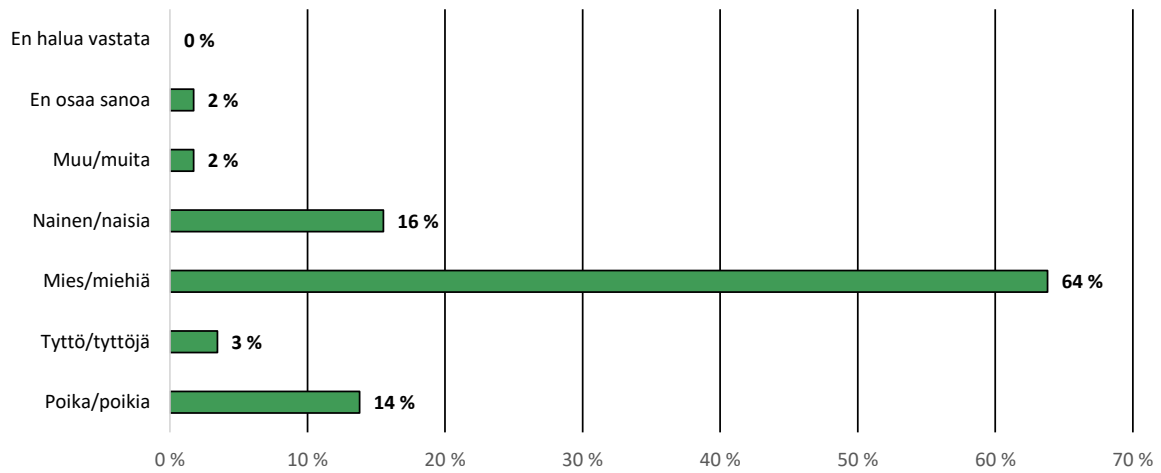
- Ominaisuuksia väheksytty tai kyseenalaistettu sukupuolen perusteella
- Sukupuolta tai tapaa ilmaista sitä halvennettu sanoin, elein tai teoin
- Syrjitty tai asetettu muita huonompaan asemaan sukupuolesi vuoksi
- Haukuttu tai kiusattu sukupuolen perusteella
- Häiritty jollain muulla tavoin sukupuolen perusteella

Seksuaaliseen häirintään syylistyneet (%)

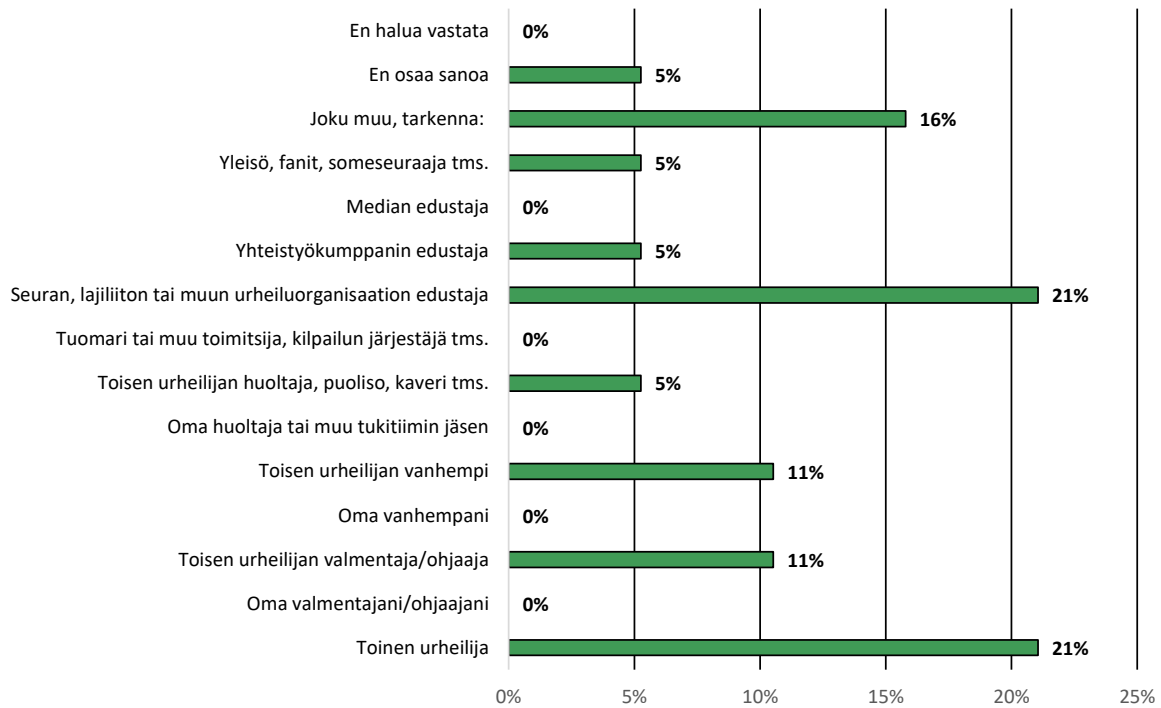

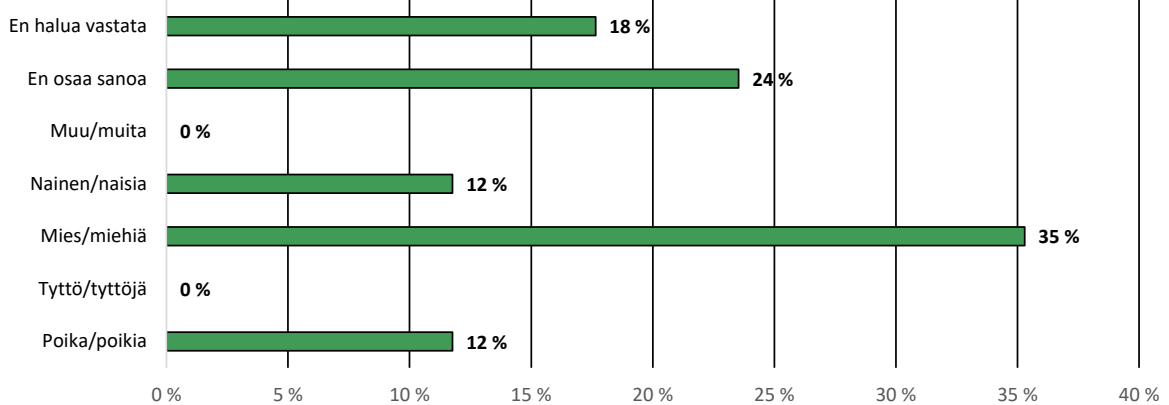
Seksuaaliseen häirintään syylistyneiden sukupuoli (%)

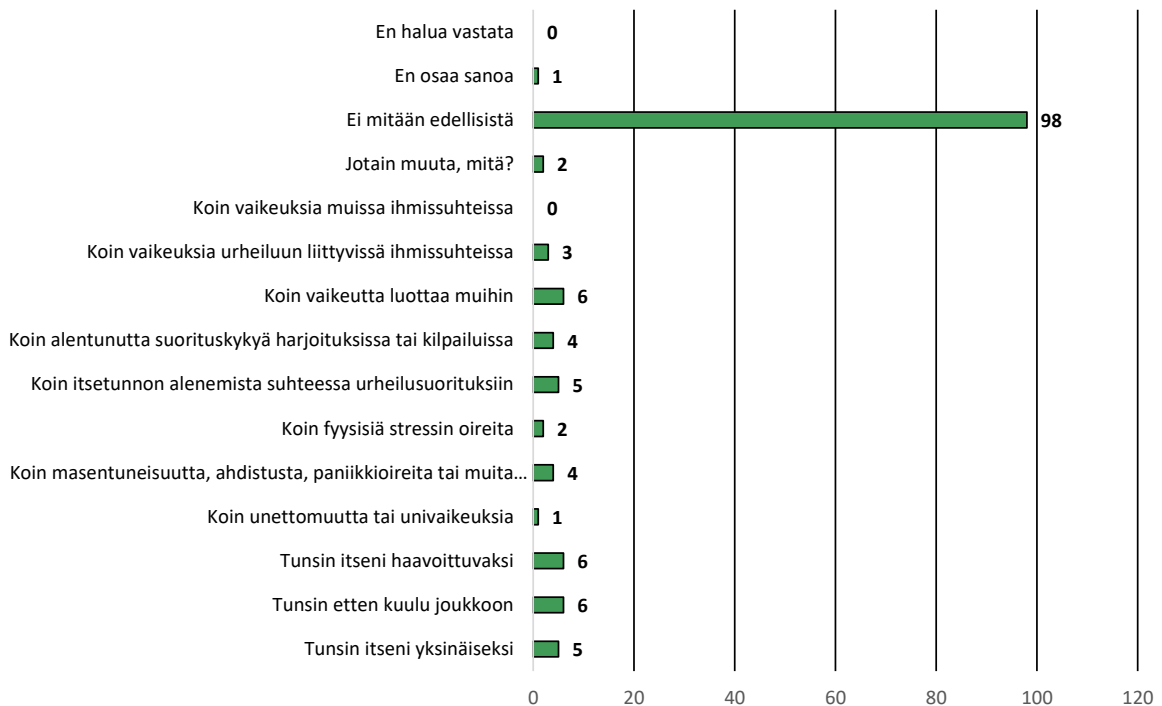
Sukupuoliseen häirintään syylistyneet (%)

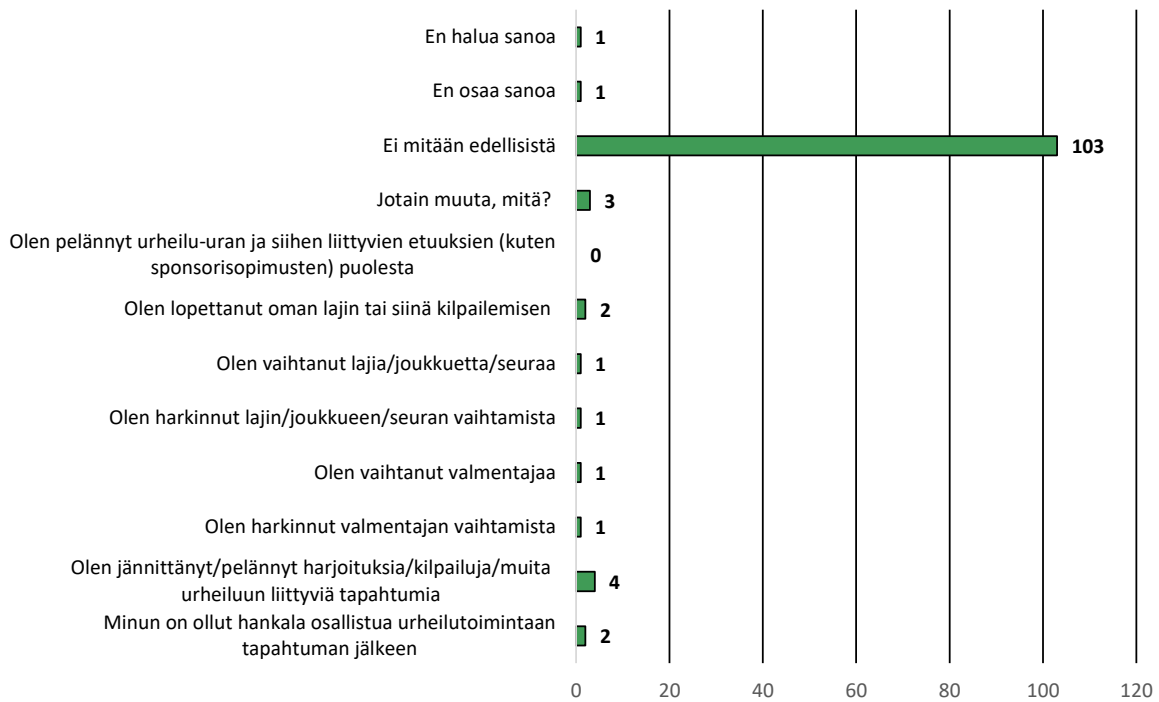
Sukupuoliseen häirintään syyllistyneiden sukupuoli (%)

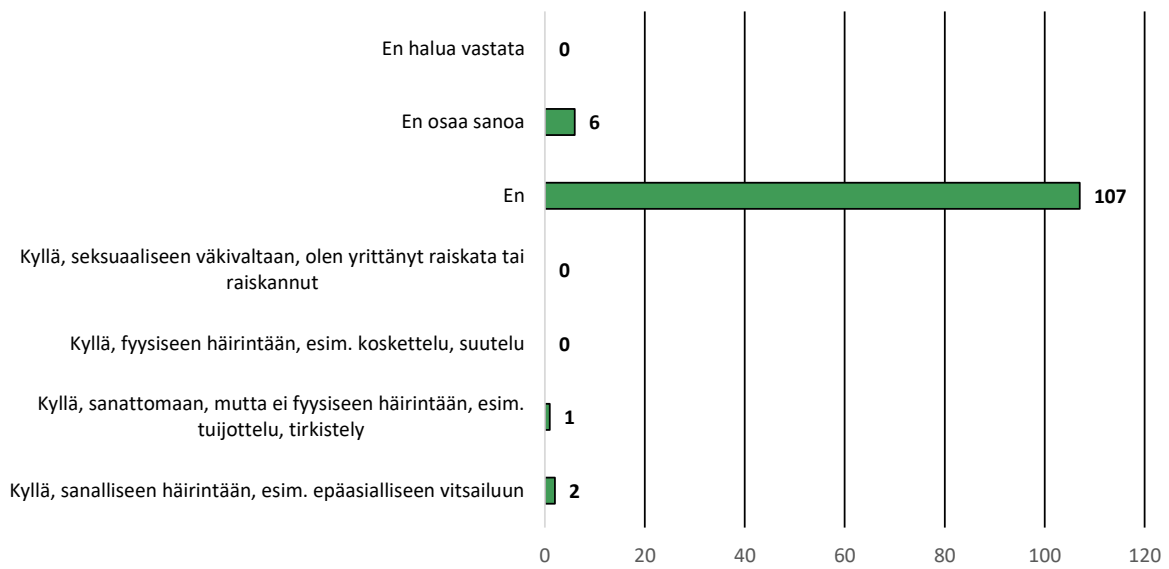
Kokemukset häirinnän psykologisista seurauksista

Kokemukset häirinnän seurauksista urheilutoimintaan liittyen

Oletko koskaan itse syyllistynyt urheilutoiminnassa seksuaaliseen tai sukupuoleen perustuvaan häirintään?

Onko oma lajiliittosi puuttunut häirintään urheilussa/ tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa? (%)

